■ Правілы бяспекі

Навука пАдаць

Зімой лепей павольней рухацца, нават спазняючыся на работу, чым паспець... з траўмай у бальніцу. 3—4 чалавекі штодня, як толькі выпадае снег, трапляюць у адзін толькі Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр траўматалогіі і артапедыі.

Выйдзіце загадзя, каб не спяшацца. Надзеньце правільны абутак (абцас дакладна не для слізкага надвор'я — і без таго мяняе баланс раўнавагі). Сыдзіце на ўзбочыну, калі дарогу не паспелі пачысціць. Вучыцеся падаць не назад ці наперад, а на бок, для чаго трэба паспець сагнуць калені, крыху згрупавацца. Калі не ўмееце правільна падаць, то можаце забыцца і на зімовыя віды спорту — лыжы, санкі і канькі хутчэй аднімуць здароўе, чым падораць станоўчыя эмоцыі.

Асцерагайцеся пералому канечнасцей і пазваночніка ў выніку няўдалага падзення. Асабліва лёгка косці могуць ламацца ў людзей сталага веку, сярод якіх вельмі распаўсюджана такое захворванне, як астэапароз, папярэджвае **намеснік дырэктара РНПЦ траўматалогіі і артапедыі Леанід ЛОМАЦЬ**. Акрамя таго, зімовая траўма — гэта яшчэ і дарожна-транспартныя здарэнні, узгаранні падчас спроб сагрэцца, абмарожанні, асабліва ў стане нападпітку, выхад на лёд дзеля сезоннай рыбалкі, парушэнне правілаў бяспекі падчас гульняў і заняткаў спортам.

Штогод у краіне фіксуецца каля 750 тысяч розных відаў траўмаў, з іх 150 тысяч, або пятая частка, — у дзяцей да 18 гадоў. Ад 50 да 90 дзяцей і падлеткаў становяцца ў выніку інвалідамі, а 159 дзяцей летась загінулі (у апошнія гады гэта лічба вагалася ад 200 да 350).

Ад знешніх прычын агульная смяротнасць у краіне знізілася на 11,5 працэнта: калі летась загінулі 6758 чалавек, то сёлета 5979. Зніжэнне мела месца і ў гарадах, і на вёсцы. Колькасць выпадкаў утаплення за 9 месяцаў зменшыліся на 19,7 працэнта, самагубстваў — на 5,2 працэнта, атручэння алкаголем — на 10, гібелі ў дарожна-транспартных здарэннях — на 24, падзення — на 22, механічнай асфіксіі — на 15,6, няшчасных здарэнняў на пажарах — на 14,8. Аднак у выніку забойства летась загінулі 230 чалавек, сёлета — 234, ад пашкоджання электрычным токам — 21 і 38 адпаведна.

Немагчыма ізаляваць дзіця ад тых жа заняткаў спортам, але навучыць яго падаць — можна і трэба, адзначае **галоўны пазаштатны дзіцячы артапед-траўматолаг Міністэрства аховы здароўя Дзмітрый ЦЕСАКОЎ**. Дарэчы, і маме з каляскай трэба падумаць, як ёй падаць, калі раптам паслізнулася. У арганізаваных дзіцячых калектывах сітуацыя кантралюецца найлепшым чынам: дзяцей не выводзяць на вуліцу, пакуль не будзе пасыпана навакольная тэрыторыя. Наогул, падзенне дзіцяці — не тое, што падзенне дарослага, яно можа і не траўмавацца, але фарміраваць асцярожнасць і страх як абарону неабходна як мага раней.

Святлана БАРЫСЕНКА. *protas@zviazda.by*

■

■ Надвор'е

НАВАТ УДЗЕНЬ ДА МІНУС 7

А ў пачатку наступнага тыдня маразы будуць дасягаць мінус 15 градусаў

Галоўны сіноптык Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Святлана РЫБАКОВА лічыць, што пачатак снежня сёлета адзначыўся камфортным зімовым надвор'ем са снегам і маразамі.

Але нас імі ўжо не спужаеш, бо загадзя атрымалі пэўную сінаптычную «прышчэпку». Так, апошні месяц восені быў крыху халаднейшы, чым звычайна, а ападкаў выпала больш за норму. Перыядычна ўсталёўвалася снежнае покрыва, яго вышыня складала ад 3 да 15 см. Першы дзень снежня адзначыўся адлігай, але надалей ізноў пахаладае. Ужо ў пятніцу да нас завітае вільготная і няўстойлівая паветраная маса, а на паўднёвым захадзе Беларусі адчуецца ўплыў атмасферных франтоў. Таму чакаецца снег, мокры снег. Максімальная тэмпература паветра ўдзень складзе ад 0 да мінус 5 градусаў.

А вось класічная зіма прыйдзе да нас у выхадныя. У суботу і нядзелю на большай частцы тэрыторыі пройдзе кароткачасовы снег. На асобных участках дарог захаваецца галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы паніжацца да 3—10 марозу, а пры праяснеццях — да мінус 13 градусаў. Удзень будзе ад нуля на паўднёвым захадзе да мінус 7 градусаў на паўночным усходзе краіны.

Паводле папярэдніх прагнозаў айчынных спецыялістаў, у пачатку наступнага тыдня надвор'е ў асноўным будуць вызначаць атмасферныя франты, якія змяшчаюцца са Скандынавіі. У панядзелак на большай частцы тэрыторыі краіны пройдзе кароткачасовы снег. На асобных участках дарог захаваецца галалёдзіца. Удзень чакаецца моцны парывісты вецер. Тэмпература паветра ўначы складзе мінус 3—10 градусаў, пры праяснеццях — да 11—15 марозу. Удзень спецыялісты прагназуюць ад мінус 5 да 1 цяпла. Праўда ў аўторак да нас прыйдзе ўжо няўстойлівае надвор'е, таму мароз аслабее. На большай частцы тэрыторыі пройдзе снег, па паўднёвым захадзе ападкі будуць у выглядзе мокрага снегу і дажджу. У асобных раёнах чакаецца слабы галалёд, на дарогах — галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе 2—8 марозу, удзень — ад мінус 4 да 2 цяпла.

Сяргей КУРКАЧ. *kurkach@zviazda.by*

■

■ Сталічны час

Набліжаецца «нашэсце» Дзядоў Марозаў

А на навагоднія святы экскурсійныя аўтобусныя маршруты Мінска загавораць па-беларуску

Парад казачных персанажаў ужо стаў для жыхароў сталіцы добрай традыцыяй. У гэты раз ён пройдзе 24 снежня ў 17.30 ад плошчы Незалежнасці да плошчы Свабоды. У фінале гледачы апынуцца ў «Краіне выканання жаданняў», дзе ўбачаць светлавое і піратэхнічнае шоу. Аднак гэта далёка не адзінае, што зможа ўразіць жыхароў сталіцы ў святочны дні: усяго чакаецца больш за 100 мерапрыемстваў, прымеркаваных да Новага года.

Па словах **намесніка начальніка ўпраўлення аддзела ўстаноў культуры і культурна-асветніцкай працы Мінгарвыканкама Аляксандра ШАСТАКОВА**, тэматычныя канцэрты, шоу і прадстаўленні будуць нацэленыя на розную ўзроставую аўдыторыю. У гарадской Ратушы з 24 снежня па 5 студзеня будзе арганізаваны таямнічы перфоманс для дзяцей «У гасцях у Дзеда Мароза». Час наведванняў — з 11 да 21 гадзіны. Святочныя мерапрыемствы правядуць і адміністрацыі ўсіх раёнаў горада Мінска. У навагоднюю ноч галоўнай святочнай пляцоўкай стане тэрыторыя каля Палаца спорту. Канцэрт пад назвай «З Новым годам, сталіца!», у якім возьмуць удзел зоркі беларускай эстрады, будзе доўжыцца з 23 да 4 раніцы. Агні маляўнічага феерверка заззяюць над Свіслаччу ў 1.30.

Намеснік начальніка аддзела арганізацыі гандлю і грамадскага харчавання ГУСР Мінгарвыканкама Аляксандр ФРАЛОЎ расказаў, што гандлёвыя прадпрыемствы пачалі падрыхтоўку да свят загадзя: яны ўжо закупілі больш за паўтара мільёна баулаў кандытарскіх вырабаў і 2,6 мільёна бутэлек шампанскага. Па традыцыі сярод аб'ектаў гандлю і грамадскага харчавання аб'яўлены конкурс на лепшае навагодняе афармленне залы. Для зручнасці пакупнікоў падоўжаны рэжым работы шматлікіх аб'ектаў: сярод іх 990 харчовых і больш за тысячу прамтаварных магазінаў, а таксама 450 кафэ і рэстаранаў.

З 15 снежня па 15 студзеня ў раёне Палаца спорту з 12 да 20 гадзін будзе праводзіцца «Калядны кірмаш», у навагоднюю ноч ён будзе доўжыцца да заканчэння святочных мерапрыемстваў. Што тычыцца продажу жывых елак, то яна будзе арганізавана з 22 па 31 снежня. Цана — ад 7 рублёў за прыгажуню вышынёй адзін метр, да 23 — за яе трохметровую пушыстую сястру.

Аляксандр Фралоў таксама адзначыў, што ў перыяд правядзення навагодніх ранішнікаў і карпаратываў сталічныя аб'екты грамадскага харчавання штодня будуць прымаць да 25 тысяч наведвальнікаў. На дадзены момант больш за 75% месцаў ужо забраніравана.

Намеснік начальніка ўпраўлення спорту і турызму Мінгарвыканкама Святлана ДЗЯМЕШКА паведаміла, што з пачаткам снежня стартуе і зімовы спартыўны сезон. У сталіцы будзе заліта 48 коўзанак, 27 хакейных каробак і 16 лыжных трас, калі дазволяць умовы надвор'я. Акрамя таго, будзе арганізавана 40 пунктаў пракату інвентару і абсталявання.

У гэтым сезоне ў 10-ы раз пройдуць рэспубліканскія спаборніцтвы па хакеі з шайбай сярод аматарскіх каманд на прызы Прэзідэнцкага спартыўнага клуба і ўжо ў 13-ы раз — Калядны міжнародны турнір аматараў хакея на прыз Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Форум, у якім прыме ўдзел 8 каманд, у тым ліку 7 замежных, адбудзецца з 4 па 7 студзеня ў «Чыжоўка-Арэне». Другі раз у рамках чэмпіянату Беларусі паміж сабой паспаборнічаюць аматары зімовага плавання. Экстрэмальны заплыў адбудзецца 17—18 снежня на Камсамольскім возеры.

У святочны перыяд чакаецца вялікі паток замежных турыстаў. У Мінску зараз дзейнічае два аўтобусныя экскурсійныя маршруты: №1 і №100. Аповед пра славутасці сталіцы вядзецца на англійскай і рускай мовах, аднак напярэдадні Новага года да іх дадасца яшчэ і беларуская.

Дар'я КАСКО. *kasko@zviazda.by*

■

■ Быць у трэндзе

Вышэйшая адзнака для «Карты навучэнца»

Інтэлектуальны прадукт Беларусбанка — «Карта навучэнца» — перамог у конкурсе Global Inclusion Awards 2016.

Прэміямі Global Inclusion Awards узнагароджваюцца банкі і фінансавыя інстытуты за дасягненні ў развіцці фінансавай адукаванасці. Пад увагу бяруцца новыя падыходы да навучання дзяцей, уцягванне моладзі ў больш актыўнае ўзаемадзеянне з фінансавым сектарам. У конкурсе прынялі ўдзел праекты з 60 краін. Фіналістамі сталі прадстаўнікі Беларусі, Расіі, Вялікабрытаніі, Польшчы, Грузіі і Зімбабве. Рашэннем незалежнага міжнароднага журы «Карта навучэнца» была прызнаная пераможцам у катэгорыі «Найлепшы прадукт для дзяцей і моладзі» (Child Friendly Banking Award).

Укараненне «Карты навучэнца« носіць некамерцыйны характар і скіраванае на забеспячэнне даступнасці якасных адукацыйных рэсурсаў і паслуг. Праект рэалізаваны Беларусбанкам і дзяржаўным прадпрыемствам «Цэнтр сістэм ідэнтыфікацыі» Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі сумесна з зацікаўленымі ведамствамі сістэмы адукацыі. У прэс-службе банка растлумачылі: «Карта навучэнца» ўяўляе сабой бескантактны шматфункцыянальны дакумент і можа выкарыстоўвацца для аказання навучэнцам паслуг і сэрвісаў інфармацыйнымі сістэмамі ўстаноў адукацыі, горада і краіны. Напрыклад, яна можа выконваць функцыю электроннага пропуску ў школу, чытацкага білета — у бібліятэцы, ідэнтыфікатара карыстальніка — у камп'ютарным класе, праязнога дакумента — у гарадскім транспарце. Да таго ж «Карта навучэнца» сумешчана з банкаўскай карткай аплатнай сістэмы Белкарт, якая выпускаецца Беларусбанкам і з'яўляецца паўнавартасным плацежным сродкам на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Надзея НІКАЛАЕВА. *nikalaeva@zviazda.by*

■

■ Добры старт

У НАС З'ЯВІЎСЯ «БРОНЗАВЫ» СНАЙПЕР

Дар'я Юркевіч паднялася на п'едэстал першага этапу Кубка свету па біятлоне

У індывідуальнай гонцы на 15 км у шведскім Эстэрсундзе наша спартсменка заваявала бронзавую ўзнагароду. Апярэдзіць яе змаглі толькі немка Лаура Дальмайер і француженка Анаіс Бяскон.

Галоўным козырам Дар'і ў гэтай гонцы стала стральба. У сувязі з моцным парывістым ветрам у Эстэрсундзе многія біятланісткі ў той дзень нарабілі шмат памылак на стрэльбішчы, але беларуску такія ўмовы надвор'я не напалохалі і не перашкодзілі паказаць сябе сапраўдным прафесіяналам. Юркевіч адзіная з усіх (у гонцы ўдзельнічала 101 спартсменка) змагла абысціся без промахаў на ўсіх чатырох агнявых рубяжах, што дазволіла ёй трапіць на п'едэстал Кубка свету ўпершыню ў сваёй кар'еры.

— Яшчэ да старту гонкі паставіла перад сабой задачу — страляць без памылак. Але на справе аказалася, што гэта вельмі цяжка, таму што моцна перашкаджаў вецер. У такой сітуацыі вырашыла не спяшацца і сканцэнтравацца на агнявых рубяжах. Асабліва гэта тычылася заключнай стральбы. Ні аб якім прызавым месцы на дыстанцыі не думала. Бронзавы медаль — гэта шчаслівы шок. Узнагарода за доўгае цярпенне. Зрабіла такі сюрпрыз і сабе, і камандзе, і балельшчыкам. Не скрыю, да галоўнага старту сезона, чэмпіянату свету, буду рыхтавацца менавіта да індывідуальнай гонкі: яна атрымліваецца ў мяне лепш за ўсё, — расказала Дар'я пасля ўзнагароджання.

Нагадаем, да поспеху Дар'і Юркевіч у апошні раз беларускія біятланісты падымаліся на п'едэстал у гонках Кубка свету ў сакавіку 2015 года.

Адзначым, што 28-гадовая Дар'я Юркевіч дэбютавала на Кубку свету ў 2010 годзе, але доўгі час не магла замацавацца ў асноўным складзе. Аж да леташняга сезона Дар'я выступала пераважна на этапах Кубка IBU і толькі зрэдку трапляла на галоўныя старты.

Для іншых беларусак індывідуальная гонка склалася не так паспяхова. Надзея Скардзіна стала 43-й, Ірына Крыўко — 46-й, Анастасія Кінунен — 72-й, Хрысціна Ільчанка — 85-й.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ. *lobazhevich@zviazda.by*

■